

Конкурс „Козачата Придніпров'я”

Мета: поширити знання учнів про історію козацтва, героїчне минуле нашого краю, формувати пізнавальний інтерес учнів, розвивати почуття патріотизму, виховувати повагу до рідного краю.

Ведуча 1: Добрий день вам, друзі щирі,
Хай живеться вам у мирі.
Не минайте ЦДТ
Бо у нас сьогодні свято.

Ведуча 2: Сьогодні, гадаємо, якраз буде вчасно,
Щоб був у вас дійсно чудовий настрій
Упоравшись з ділом, хіба нам не варто
Зустрітися з силою, піснею, жартом.

Ведуча 3: Друзі, всі ви знаєте, що сьогодні ми зібралися, щоб згадати героїчне минуле нашого краю. Ті далекі часи, коли слава предків наших, відважних запорозьких козаків, гриміла по всьому світу.
Дніпро-брате, чим ти славен,
Чим ти красень, чим ти ясен?
Ой, я славен бурлаками,
Низовими козаками...

У ті давні часи тяжко жилося простому народу. З нього нещадно знущалося панство, а тому люди піднімалися на боротьбу, а потім, уникаючи кари та знущань, залишали милі серцю місця й вирушали і селилися на вільних землях, засновували там хутори і займалися, хліборобством, тваринництвом, рибальством. І називали вони себе козаками, тобто „вільними людьми”. А деякі тікали ще далі, на низ, за пороги на Дніпрі – на Хортицю, Томаківку, тобто на землі, де ми з вами живемо. І почали цих людей називати низовими або запорозькими козаками.

„Славне Запорожжя”, - казали селяни про Січ, а про козаків, як про „Святих лицарів, захисників Вітчизни”. Адже вони стали основною силою, що захищала їх і всю Україну від ворогів. До лав козацтва вступали найсміливіші, наймужніші. А пізніше вони об'єдналися в одну організацію – Військо Запорозьке, формуються воєнні таланти, карбуються сталеві характери. І саме Запорізька Січ очолила боротьбу, на яку піднявся український народ проти панування шляхетської Польщі, турецького-татарської навали та феодално-кріпосницького гноблення.

Ведуча 1: Гей ви, хлопці – запорожці,
А де ж ваша сила?
Чи свою козацьку славу
Ви не розгубили?
Будеш, хлопці – запорожці,
Завжди пам'ятати,
Хто безсилий, той безкрилий,
Тому не літати.

Ведуча 2: Давайте розпочнемо змагання і подивимось, хто з вас гідний носити звання козака.
Команди, шикуйсь! (назва, девіз).

I. „Козацьке мистецтво”

У кожного козака був вірний кінь, товариш його. Зараз наші учасники по одному підбігають і малюють одну частину тіла коня.

II. „Як козак їсть, так і працює”

Зліпити вареники. Ми приготували тісто для вареників, продукти. Зараз ми побачимо, хто швидше впорається з цими варениками. (акуратно, швидко).

III. „Хто краще плаває”

Часто козакам доводилось перепливати річку Дніпро, Чорне море, а тому в них повинні бути добре розвинуті легені. (трьома видихами наповнити повітряну кульку. У кого більша кулька, той має розвинуті легені. 2 повітряні кульки, нитки, по 1 учаснику з команди).

IV. „Конкурс отаманів”

Згадаймо прислів'я, складені народом про козаків. Я починаю, ви закінчуєте.

- Козацькому роду (нема переводу).
- Козак вкраїнську любить мову, додержить завжди (свого слова).
- Козак не боїться ні тучі (ні грому).
- Де козак, там і (слава).

V. „Чий свист кращий”

По одному козакові від команди, здійснюють обробку укр.. рос. пісні свистом.

VI. „Український гопак”

Звучить музика українського гопака, а учасникам конкурсу потрібно танцювати і показувати найбільшу кількість рухів українського таночку.

VII. „Козацька грамота”

Скласти римування 4 рядки. Строфу, яка складається з 4 рядочків. (Козак, вільний, Запорізька Січ, степ, Україна).

VIII. „Кулінарний конкурс”

Козаки повинні знайти серед продуктів ті компоненти з яких можна було приготувати страву (куліш). (Сало, картопля, пшоно, цибуля).

IX. „Як наші козаки до дівчат залицялися”

На Січі не було дівчат, жінок. Тому вони дуже сумували. Показати мімікою.

X. „Перетягування канату”

XI. „Переправа”

Круг човен. Отаман бере круг переправляє всіх козаків, не виходячи з кола. Яка команда швидше переправиться.

XII. „Пісенний, музичний конкурс”

Заспівати пісню українську народну про козаків. Написати слова пісні „Ой на горі та женці жнуть”.

XIII. „Конкурс козаків - любомудрів”

Слова пишуться на картках, повинні вибрати лише ті слова, які стосуються козаків. (*Машина, радіо, гетьман, трон, Січ, курінь, білет, булава, козак*)

XIV. „Вікторина”

1. Як козаки могли, перечекати небезпеку де-небудь у воді біля берега? (Брали в рот очеретину і дихали через неї, занурившись у воду).
2. Як називався козацький ватажок? (Отаман, кошовий)
3. Яким чином козаки повідомляли на далеку відстань про небезпеку? (Запалювали смоляні бочки).
4. Для чого козаки випалювали в степу високу траву? (Щоб не було де сховатися татарину).
5. Козак, молодий хлопець на Січі? (Джура).
6. Легкий козацький човен? (Чайка).
7. Укріплення, огорожа навколо козацького табору? (Січ).
8. Місто, біля якого козаки здобули першу перемогу над поляками? (Жовті Води).
9. Хто вважається покровителькою і заступницею Січі? (Божа Матір).

10. Яке православне свято є днем українського козацтва? (Свято Покрови Пресвятої Богородиці).
11. Якої віри були козаки – запорожці? (Православної).
12. Кого з гетьманів прозвали Байдою? (Дмитра Вишневецького).
13. Старший, головний начальник? (Гетьман).
14. Назвіть відомих вам гетьманів України? (Б.Хмельницький, Сагайдачний, Дорошенко, Мазепа, Самійло, Кішка, Д. Вишневецький).
15. Ім'я батька Б. Хмельницького? (Михайло).
16. Родинний хутір Б.Хмельницького? (Суботів).

Заключна частина. Підведення підсумків.

Ведуча 3. Друзі, я приємно вражена. Ви всі гідні називатись „юними козачатами Придніпров'я”. Сьогодні ви показали свою спритність, сміливість. Були дуже активними.

Обрядове дійство «Прихід Весни»

1-ша дівчина: Благослови, Боже Весну закликати!

Всі: Весну зустрічати!

Зиму проводжати!

2-га дівчина: З веселою посмішкою,

3-тя дівчина: Із жайвороном –пташкою,

4-та дівчина: З водою свяченою,

5-та дівчина: З колосками хліба,

6-та дівчина: І добром у серці.

1-ша дівчина: На високу гору йдемо,
Веснянок гарних співаємо,
Весну красну величаємо!

1-й хлопець: Просим жита, пшениці
Всякої пашниці,
Дощика дрібненького,
Сонечка ясненького.

2-й хлопець: Сонечко, сонечко!
Заглянь у віконечко!
Діти гуляють,
Тебе виглядають!

3-й хлопець: Вишні - черешні
Розвиваються,
Синє озеро розливається.

4-й хлопець: Ясне сонечко
Усміхається,
Жито силоньки
Набирається.

2-га дівчина: Вийди, Грицю, на вулицю
Винось кобзу під полою.
Винось кобзу під полою.
Заграй дівкам під вербою.
Молодицям під другою,
А парубочкам під дубочком.

1-й хлопець: Іди, іди, дощику,
Зварю тобі борщику.
Поставлю на вербі,
Щоб був лише тобі.

2-й хлопець: Ой, дощику, дощику поливай!
Поливай, поливай!
Поливай, поливай!
Та й нас не минай!

3-тя дівчина: Вийди, вийди, Іванку,
Заспівай нам веснянку.
Зимували, не співали,
Весну дожидали
(виконують веснянку «Розлилися води»)

4-та дівчинка: Ой, прийди, Весно!
Ой, прийди, красна.
Принеси до нас тепле літечко,
Принеси до нас теплі дощі!
Густії дощі, шовкову траву!

Весна. Розійшлися хмарки, сонце глянуло
Забилось в грудках моє серденько.

Всі: Ой, прийшла весна,
Ой прийшла красна.
Принесла мені щастя, й радощів!

1-й хлопець: Весняночко – паняночко, де ти зимувала?

Весна: Зимувала у садочку, на кілочку пряла
Пряла на кілочку горобцю на сорочку,
Що виведу нитку, горобцю на свитку,
Що виведу другу, горобцю на пугу.

5-та дівчина: Ой, Весно, хороша та красна!
Що ти нам принесла?

Весна: На дерева – цвіту,
А на поле – жита,
На травичку – росу.
На дівчаток – красу,
А на хлопчиків – силу,
Щоб росли і міцніли.

2 –й хлопчик: Ой, Весно, хороша та красна!
Що ти нам принесла?

Весна: Принесла я вам літечко,
Ще й зелену травицю,
Ще й запашне зіллячко.
І холодную водицю,
Принесла я вам ягнятко,
Ще й маленьке телятко.

3-й хлопчик: Ой, виходьте, дівчата,
Та в цей вечір на вулицю,
Весну красну стрічати.
Весну красну вітати.

6-та дівчинка: Будем Весну стрічати.

Та віночки сплітати,

А віночки сплетемо,

Хороводом підемо.

(виконують веснянку «Вийдемо з ранку на веснянку»)

1-ша дівчина: Нумо кривого танцю!

2-га дівчина: А хто заведе?

3-тя дівчина: А хто виведе?

4-та дівчина: А я заведу, я й виведу!

(водять «Кривий танок»)

Весна Принесла я вам, дітоньки,
Вам квіти й пташок у садки,
І тепло і сонечко,
І пісні і ігри.
Весняночки голосні.

4-й хлопчик: Дівчата –вороб`ята

Радьмося.

Та виходим на травицю –

Граймося!

(гра «Вербич»)

Всі: Пташок викликаєм
Із теплого краю,
Летіть соловейки на нашу земельку,
Спішіть ластівоньки –пасти корівоньок.

(виконують пісню «Повертайся ластівка»)

Обрядові ігри народних свят весняного циклу

Гра „Ластівка”

Усі стають у ряд по двоє, а попереду одна – „Ластівка”

Вона каже:

**Горю, горю, палаю,
Кого люблю, спіймаю!**

**Раз, два, три!
П'ята пара лети!**

П'ята пара біжить, намагаючись з'єднатися попереду „Ластівки”, а вона ловить когось з них. Кого зловила, з тим стає в пару, а той, хто лишився, буде „Ластівкою”.

Гра „Вербич”

Всі діти стають у коло. У центрі – дитина, яка тримає вербову гілочку – „Вербич”. Всі діти кажуть:

„Вербич, вербич, Весну поклич!”

Вербич відповідає: „Зараз покличу!”

Всі діти: „І ми з тобою, побий нас вербою!”

І обертаються спинами до Вербича. Вербич торкається до кожного гілочкою, промовляючи слова:

**Не я б'ю, верба б'є,
За тиждень – Великдень
Весна принесе золотого ключа,
А ви пошукайте собі вербича.**

Із закінченням слів, Вербич кидає гілочку в центрі кола, а сам разом з дітьми. Хто з дітей перший візьме гілочку, той стає Вербичем.

Гра „В блудька”

Один із гравців або ведучий гри, клав крашанку на землю відмірював 5 кроків. Іншому гравцю зав'язували очі, тричі обертали навколо себе і змушували зробити 5 кроків. Потім розв'язували очі, і він намагався дотягнутися до крашанки рукою. Якщо досягався то забирав її собі.

Гра „Навбитки”

Двоє дітей беруть крашанки, які вони вважають міцними. Один учасник тримає в руці крашанку, так, щоб виглядав лише кінець (носок), а другий б'є по ньому своїм битком. Далі б'ють іншими кінцями, той у кого крашанка розіб'ється, віддає тому, у кого лишилась ціла.

Гра «Котики»

Грає кілька дітей. Внизу, біля маленького горбочка, розкладають стільки крашанок, скільки всього гравців, а потім по черзі злегка котять крашанку з горбочка так, щоб воно скотилося до тих, що розкладені знизу, й зачепило 2-3 з них. Зачеплені крашанки забираються як виграш. Коли ж яйце не зачепило жодного, то воно залишається внизу з іншими як програє.

Гра «Крашанка в кулачку»

Хлопець чи дівчина бере писанку або крашанку в одну руку і ховає руку за спиною. Звертається до партнера: «Вгадаєш, в якій руці писанка – твоя буде. Не вгадаєш – мені віддаси».

Гра «В темну»

Кладуть яйце долі. За 10 кроків від нього стає гравець, якому зав'язують очі хустиною. Із-за в'язаними очима він відміряє 10 кроків, розв'язують очі і мусить дістати яйце, не зійшовши з місця. Якщо дістане – виграв, а не дістане – програв і мусить віддати програш.

Гра «Журавлі»

Діти встають в коло, посередині – ведучий і йому зав'язують очі, у нього в руках кошик з 6 крашанками. Двоє беруть його під руки і повертають то в бік, то в другий і запитують:

- Крутяться журавлі?
- Крутяться!
- А як вони крутяться?
- Колесом, колесом. Червоним поясом!
- Кружимося й ми з ними.
- Колесом, колесом. Червоним поясом!

Крутять знову і підводять до когось із гравців:

- Давай крашанку.

Дає і його ведуть ще далі, знову крутять і ведуть. Так, поки не роздасть всі крашанки. Потім приводять на середину кола і розв'язують очі. Ведучий має здогадатись, у кого саме його крашанки і позабирати їх.

СВЯТО „ЗИМА ПРИЙШЛА, МИКОЛАЯ ПРИВЕЛА”

Господиня: Добрий вечір, мої любі друзі.

Я бачу, що тут уже всі зібралися, тож можемо розпочинати нашу святкову програму. До речі, скажіть, а чи знаєте ви, яке сьогодні у нас свято?...

Діти: Святого Миколая!

Господиня: Так, дійсно. У нас сьогодні 19 грудня - день Святого Миколая!

Із цим днем у народі пов'язано багато прикмет:

„До Миколая – немає зими ніколи”,

„Зима із цвяхом на Миколу ходить”,

А чи помічали ви яке у грудні зоряне небо?

Скільки яскравих зірок у небесній долині?

Але найкрасивіша і найяскравіша з них – це різдвяна зірка!

Зірочка: Всім привіт, мої гарненькі,

Я є Зірочка ясенька

Я на свято Миколая.

Йому завжди допомагаю,

Бо сідаю на хатки,

Де у неба в вашу хату

Зазираю у шибки.

Зайчик: Привіт, усім привіт! Які ви всі гарні, яскраві. А чого так понаряджалися?

Зірочка: Ти, що, Зайчик, не знаєш, чи забув?

У нас сьогодні свято!

Зайчик: І не забув і не знаю!

Господиня: Ой-ой-ой, Зайчику, а ось діти наші знають.

Зайчик: А нічого вони не знають!

Зіронька: Діти, скажіть нашому зайчикові, яке сьогодні свято?

Діти: Миколая.

Зіронька: Ну гаразд зайчику. А щоб ти більше знав про свято Миколая, я дарую тобі книжку про нього.

Зіронька: А ось тут написано про малого Миколая. Ось послухай, було це дуже і дуже давно, 280-го року.

Зайчик: Коли, коли, якого року?

Господиня: 280-го.

Зайчик: А це більше, ніж у мене пальчиків на лапках?

Зіронька: Більше.

Зайчик: А зрозумів.

Зіронька: Тоді не перебивай мене, читаємо далі.

У Візантії в м. Потарі, у багатій сім'ї чоловіка Феофана та жінки Нонни народився синочок. Батьки дуже зраділи народженню сина і назвали його Миколаєм.

Миколай мав учителя, який навчав його хороших справ – робити добро заради добра, і не хвалитися добрими вчинками.

Та через деякий час батьки Миколи повмирали і залишили синові у спадок велике багатство.

Але у Миколи в серці була велика доброта і він почав роздавати своє майно і гроші бідним людям.

Зайчик: Я хочу більше знати про святого Миколая.

Господиня: Що ж добре Зіронька,

(Виходять дівчата в укр. костюмах розповідають легенди зі свічками в руках)

Розкажу я вам легенду про Миколу Чудотворця. Святий Миколай на небі не сидить, а тут, на землі, людям допомагає. Якось Касян, день якого припадає на 29 лютого, убрався

паничем і пішов до Бога жалітися на людей: „Покличте мені Святого Миколу. Скажіть, щоб зараз прийшов!”

- Немає його на небі! – кажуть янголи.
- А де ж він?
- Пішов на Чорне море людей рятувати!
- Почекай, - каже Бог до Касяна, - Микола прийде, тоді поговоримо!

За якийсь час Бог знову посилає янголів за Святим Миколаєм.

- Не має його, кажуть янголи, - на землі людей від пожежі рятує!

Утретє посилає Бог янголів за Святим Миколаєм.

- Немає його, - кажуть янголи, - він кайдани розбиває, козаків із турецької неволі визволяє.

Аж ось за четвертим разом з’являється Святий Миколай перед Богом: у старій свитині, мотузкою підперезаний, чоботи в болоті й руки брудні.

- Де ти був? – запитав Бог.

Святий Миколай йому відповідає:

- Допомагав мужикові воза з багна витягати?
- Ось бач, - каже Бог до Касяна, - за що люди шанують? Він на небі не сидить, а на землі діло робить, а ти паном одягнувся і тут, на небі, кутки обтираєш. Іди геть від мене. Будуть тебе люди боятися, але не будуть шанувати. Любитимуть Святого Миколая, на його честь пісні співатимуть.

Колись давно жив собі чоловік, що терпів великі злидні. Не було в нього ні хліба, ні одежі, ні своєї хати. Якось у ночі, коли він спав, відчиняється вікно і хтось кидає через нього на підлогу гаманець з грошима. Бідолаха прокинувся, підняв гроші і дякував Богові за його поміч.

Минув якийсь час. Бідолаха прожив гроші і знову мусив терпіти голод і холод. Аж сталося так, що хтось удруге кинув через вікно гаманець з грошима. Бідняк знову не знав, хто йому допомагає. Після того цей чоловік став не спати вночі. Він чекав, що прийде невідомий ще раз і знову кине через вікно гаманець. А він так хотів довідатися, за кого ж молитися Богу.

І справді сталося так, що прийшов незнайомий утретє. Він відчинив вікно і знову гаманець з грошима впав на підлогу. Бідолаха, схопився з ліжка, кинувся до вікна і побачив у темряві ночі поспіхом віддаляється священик цього міста. Після смерті його назвали святим і чудотворцем.

Господиня: Ну що, Зайчику, сподобалася тобі легенда?

Зайчик: Так!

Господиня: А вам діти сподобалася?

Зіронька: А ще в цей день виглядають першого полазника.

Зайчик: А хто це – перший полазник?

Зіронька: Це та людина, яка в день Святого Миколая першою зайде до хати. Вважається, що якою буде ця людина, таким буде і весь рік!

Господиня: Значить, це має бути людина добра справедлива. Діти підкажіть, якою ще повинна бути ця людина?

Господиня: Ось і настав час заспівати пісню про Миколая та запросити його до нашої хати.

(Пісня „Святий добрий Миколай”)

Сніги покрили поля і гори,
Інеєм блищать і ліс, і гай.
Іде до нас крізь ниви й гори
Святий угодник Миколай.
Що він несе в своїй торбинці?
Багато гарних подарунків

Несе чемненькій він дитині
А для нечемних – жмут різок
За ним рушають янголята,
Тримають книги у руках,
Що, де, кому з нас треба дати -
Усе списали в тих книжках.

Ангели: *(входять)*

Ангел 1. До українських діточок ми злетіли з неба.

Ангел 2. Бо сьогодні в цьому велика потреба.

Ангел 1. Святий отець Миколай милосердний дуже.

Ангел 2. Він спішить до всіх людей і до тебе, друже.

Ангел 1. Несе даруночки чемним малятам.

Ангел 2. Хлопчикам і дівчатам.

(Заходять Чорти із магнітофоном в руках.)

Чорт1 По-під вікна школи і садків ходив,

Пройшовшись, побачив я чи мало див

Ось послушайте, вмикаю, всім вам очі відкриваю.

(вмикає магнітофон: звучить запис криків, сварок дітей)

Чорт 2. Усі ті гарні діточки, що сидять чемненько, за плечима заховали гріхів чималенько.

Я не брешу, доказ – ось!

(показує на магнітофон)

Чорт 1. Впізнавайте голоси! Закривав я очі та затуляв вуха.

Ангел 1: І нахабно підбивав ти злого Духа, щоб летів в юрби дітей, підбивав на бійки й сварки, скавав із ними стрики – брики.

Чорт 2: Якби були вони чемні. І мали послуху багато, мій Дух тоді був би безсилий тікав би він з тієї хати.

Ангел 2: А що тримає Духа нині у цій Святковій гостині?

Чорт 1: Приніс я доказ їхніх чвар, що нинішні ангелята – вчорашні гав – гар..

Ангел 1: Приніс. Іди. Дай спокій нам. Не влаштовуй концертів і драм.

Чорт 2: Добре. Я іду. Дарунки, що на санчатах, собі заберу. Ура!

Святий Миколай: Іди ти геть і не бреш! читав я всіх дітей листи. Ангелята заглядали в кожную хатину і бачили добре християнську дитину.

Ангел 2: Чуєте, діти? Чуєте голос Святого отця?

Ангел 1: Відчитав він гарно чорта – молодця.

Ангел 2: Так прощати може лиш Святий

(заходить Миколай)

Миколай: Мир в господі, люди добрі!

Радий бачити малят.

Цей квітучий райський сад

Допитливі оченята,

Що горнуться до мами й тата

Доброго дня, малята!

Україночки й козачата!

Ангел 1: Усі ваші справи бачить, знає

Всемирне око Миколая!

Для всіх він має щедрий, дар.

Про подарунки він подбав.

Миколай: Я дарунки оті просто так не даю,

За хороші справи я торбину свою

Розв'язу лиш тим, хто достойний нагород,

Котрі мають повагу до будень і свят.

Котрі Бога шанують в серці завжди,

За добро, не за зло я вручу подарунки.

Миколай: А знаєте діти, що вже скоро починаються Різдвяні Свята, повторюють і розучують колядки і щедрівки.

Господиня: А наші діти знають колядки. От розкажіть Святому Миколаю, які ви колядки знаєте:

(діти розповідають колядки, щедрівки)

Миколай: Тож давайте всі разом заспіваємо відому всім колядку „Добрий вечір тобі”.

Миколай: Як гарно співають наші діти! Як ви думаєте, ангели, зіронька, наші діти заслужили на подарунки?

Зіронька: Ну звичайно, так!

Зайчик: Яка радість, який рай, прийшов Святий Миколай!

Приніс він даруночки, втіху і пакуночки.

(Святий Миколай роздає подарунки)

Миколай: Час мені рушати. Прощавайте, зараз іду. Ось тільки солодощами всіх вас пригощу. Даруночки, про які писали ви у своїх листах, мої ангели покладуть під подушки по усіх хатах.

Ангели: Ось і вечір на порозі,
Святу нашому кінець,
Нас чекають ще в дорозі
Поспішаймо, пан – отець!

Миколай: Живіть, купайтесь у славі,
В щасливій, радісній державі!
Про заповідь Господню дбайте.
Творить добро не забувайте!
Щоб і в наступний мирний рік
Я буду радий завітати
На доброти і щастя свято.

Свято Покрови Пресвятої Богородиці

(Українська світлиця. На видному місці – образ Матері Божої, оздоблений українськими рушниками. Перед ним горить свічка. На сцену виходять ведучі в українському одязі).

Ведучий 1: Добрий день! Шановні гості, присутні в залі. Сьогодні вихованці гуртка „Літературна вітальня”, підготували для вас Свято Покрови Пресвятої Богородиці. На якому ви дізнаєтесь багато цікавого. Запрошуємо на наше свято.

Ведучий 2: Сьогодні ми святкуємо одне з найбільших свят народних – Свято Покрови Пресвятої Богородиці, яке відзначається – 14 жовтня.

Ведучий 3: Свято відзначаємо на честь події, що відбулася:

(на фоні музики)

Недільна ніч 14 жовтня 910 року. Йшло богослужіння в одній із церков Константинополя. І раптом вгорі над віруючими з'явилася Божа Мати Пречиста Діва зняла зі своєї голови біле покривало із молитвою за спасіння людей розпростерла його над головами віруючих. Звістка про чудесну з'яву заступниці Богородиці швидко розійшлася по всьому світі, від тоді християни 14 жовтня відзначають це свято.

Ведучий 4: З того часу у багатьох селах на її честь будували і освячували храми. З'явилося багато сіл, які носять назви. А ви знаєте?

Всі: знаємо!

1. „Покрова”
2. „Покровське”
3. „Новопокровка”.

В Дніпропетровській області є Покровський район.

Ведучий 5: Пресвята Богородиця була символом і покровителькою всієї України.

В народі це свято відзначається восени. Це пора, коли вже врожай зібраний і засипаний у комори, а поля засіяні озиминою. За станом погоди на Покрову передбачали, якою буде зима.

- А ви, любі друзі, знаєте це передбачення?

Діти: Знаємо!

1-й учень: Якщо в цей день вітер з півночі, то зима буде холодною, якщо з півдня – теплою.

2-й учень: Коли на Покрову не випаде сніг на землю, то не буде його і в листопаді.

3-й учень: Якщо до Покрови журавлі не відлетіли у вирій, то зима наставатиме по волі.

Дівчинка: Ми знаємо прислів'я і приказки.

Ведучий 2: Будь ласка, розповідайте, а ми всі послухаємо.

4-й учень: Хто лежить до Покрови, то продасть всі корови.

5-й учень: Настали жнива – лежить баба не жива, а прийшла Покрова – стала баба здорова.

6-й учень: До Покрови молока давали корови, а після Покрови пішло молоко в роги корови.

Ведучий 3: Осінь – не літо. Чути прохолоду. Зітріємось?

(виконують пісню „Гречаники”)

„Покрова – берегиня роду”

1-й учень: А чи знаєте ви дівчатка, що Богородиця – швачка?

Вона шиє ризи, зашиває рани, зупиняючи кров. Тому вишивку можна розглядати, як схему закодованих знаків. Вона стає захистом, Богородичним покровом.

2-й учень: Звідси й звичай убирати вишитими рушниками ікони, портрети рідних. Ця традиція й досі живе в українських селах. Цим і пояснюється повір'я, що рушник, сорочка, хусточка вишиті руками матері, дружини чи коханої, оберігають людину в дорозі від усіляких негараздів.

3-й учень: Чим гармонійніше і витонченіше поєднуються узори у вишивці, тим щасливішою, кажуть, буде доля людини.

4-й учень: Богородиця символізує образ матері – землі, берегиню.

5-й учень: А що таке берегиня?

1-й учень: Берегиня – це втілення води, господарства, сімейного вогнища, рукоділля.

Ведучий 4: Народ наш мудрий. Не одна пісня створена про наші обереги. Наш обов'язок – вивчати їх, відроджувати, пам'ятати і передавати, з покоління в покоління:
(„Пісня про рушник”)

Ведучий 1: Так вже склалося, що українці нині живуть по всьому світові Пресвята Покрова і в далеких світах оберігає своїм покровом українців.

Ведучий 2: З 24 серпня 1991 року Україна нарешті стала вільною і незалежною. Почалось відродження мови, традицій, звичаїв і народних свят. Відроджується і свято Покрови Пресвятої. Українці щиро вірять, що Пречиста Діва допомогла нам вибороти незалежність.

1чтець:

Вірш М. Вороний

Наша славна Україна-
Наше щастя і наш рай.
Чи на світі є країна,
Ще миліша за наш край?

2 чтець: Нас не зможуть супостати
Взять в кайдани свої.
Ми бороним наші хати,
Наші тихії гаї.

3 чтець: Сонцем правди, світлом згоди,
Боже шлях наш освіти
Хай забудеться неволя
І не слава давніх літ,
Щастя ж рівне й рівна воля
Засяють на весь світ.

Ведучий 1: З Покровом колись на Україні були пов'язані дівочі мрії і сподівання, бо вона покровителька дівочої долі. Жовтень був порою весіль, тому в народі говорять „Жовтень на весілля багатий”.

Ведучий 2: Дівчата рано – вранці бігли до церкви, щоб поставити свічку перед іконою Покрови Богородиці. Молилися приказуючи:

Дівчина: „Свята Мати Покровонько, накрий мою головоньку, хоч ганчіркою, аби не зістатися дівкою”.

Дівчинка: А мене бабуса навчила так:
„Покровонько, Покровонько
Покрий мені голівоньку,
Щоб я жінкою була

Щоб я весело жила
З чоловіком молоденьким
З дитяточком веселеньким”.

Ведучий 1: До речі, друзі, ви знаєте, що поміж усіх свят козаки найбільше шанували Покрову? Божу Матір вони вважали своєю покровителькою, заступницею, а церква, що завжди була Січі називалася Покровською.

1-а дівчинка: А де це наші хлопці поділися?

2-а дівчинка: Справді, де це вони ходять?

3-я дівчинка: Дівчата, так може давайте погукаємо наших хлопців.

4-а дівчинка: Підожди, ось прийдуть, то навишиваємо.

5-а дівчинка: Так сумно без них.

6-а дівчинка: Хлопці, де ви?

(заходять хлопці, марш грає)

7-а дівчинка: О, явились незабарились.

8-а дівчинка: Де ж це ви хлопці ходили? Ми вже тут і співали і вишивали, а ви десь ходите?

1-й хлопчик: А що це у вас, дівчатка сьогодні так гарно? Вишитих речей так багато аж очам від барв боляче і ви такі гарні.

1-а дівчинка: Ми вирішили до свята Покрови оформити виставку рукоділля. Адже Богородиця теж була швачкою. Вона вишила Ісусу Христу ризи.

2-а дівчинка: А скажіть, чи гарно ми співали?

1-й хлопчик: Гарно, дуже гарно.

2-й хлопчик: А в мене аж душа заспівала.

3-я дівчинка: Так може й ви нам якось заспіваєте?

4-а дівчинка: А ну, хлопці, не соромтесь, гарненької затягніть, а ми вам допоможемо!
(хлопці співають „Ой на горі та жєнці жнуть”)

Так може ви й танцювати вмієте? А ну покажіть на що ви здатні?

(танок)

5-а дівчинка: Співаєте та танцюєте ви, хлопці, гарно. А чи зможете показати свою силу, ловкість, як запорізькі козаки.

Дівчата: Хлопчиків на козацькі розваги запрошуємо. *(Всі)*

Отаман: Гей ви, хлопці – запорожці,

А де ж ваша сила?

Чи свою козацьку славу

Ви не розгубили?

Будете, хлопці – запорожці,

Завжди пам’ятати.

Хто безсилий, той безкрилий –

Тому не літати.

Отаман: Давайте розпочнемо змагання і подивимось, хто з вас гідний носити звання козака.

1. Міцні легені.

Часто козакам доводилось перепливати Дніпро, Чорне море, а тому в них повинні бути добре розвинуті легені. Трьома видихами наповнити повітрям кульку (повітряну). У кого більша кулька, той має розвинуті легені.

2. Конкурс знавців дніпровських порогів.

Назвати дніпровські пороги: Козацький, Сурський, Лоханський, Дзвонецький, Ненаситецький, Вовніговський, Будильський, Лишний, Вільний.

3. Козацьке мистецтво.

У кожного козака був вірний кінь, товариш його. Зараз наші учасники по одному підбігають і малюють одну частину тіла коня.

4. Продемонструвати свою силу рук, боротьба на руках.

5. „Як козак їсть, так і працює”

Дівчата приготувати для козаків дуже смачні вареники. Зараз ми побачимо, хто швидше впорається з цим варениками.

6. Кулінарний конкурс.

Козаки повинні записати рецепт козацького кулішу. На Січі жінок не було, тому козакам доводилось все робити самим. Вони вміли гарно смачно готувати. Хто вірно, послідовно розкаже про компоненти цієї страви. Страви куліш.

7. Назвати якомога більше епітетів до іменника козак (хоробрий, сильний, сміливий, мудрий, ловкий, дужий).

Отаман: Молодці козаки, двох куренів показали. Свою спритність, козацьку силу.

1-а дівчинка: Ми роду козацького діти,
Ми любимо сонце і квіти
І сонце нам шле свій привіт
Ми роду Українського діти,
Землі Української цвіт. *(всі)*
Пісня заключна „Моя Україна”

Обряд „Дозвольте колядувати”

- Чи вдома пані господиня, господар?
(*всі разом співають*) „Ой чие, чи нема”
- Дай, Боже, господині, господарю вечір добрий.
- Пані господине, благословіть Христа славить.

1 учасник: Мир цій хаті
Колядники ми не багаті
Ми з далекої дороги
В ваші тут зайшли пороги
Дозвольте нам відпочити
І новину сповістити
(*співають колядку „Добрий вечір тобі, пане господарю”*)

2 учасник: Я-Береза, отаман колядників
А оце нам Міхоноша, він має
Мішок хороший для хліба, сала, ковбаси.

3 учасник: Добрий вечір, щедрий вечір
Цьому дому на весь вечір
Добрий вечір і господарю, господині
Добрий вечір в вашій хаті.

4 учасник: Ми на тую Коляду
Налаштуємо зізду
Ще й Маланку вберемо
І на свято приведемо
А чи можна Меланку вести
Новий рік до хати принести

5 учасник: Ой, господар, господарочку
Пусти в хату Маланочку
Маланочка чисто ходить
Нічого в хаті не пошкодить
Як пошкодить, то поміє
Їсти зварить та й накриє
Добрий вечір
(*Виходить Меланочка, співають колядку «Меланка»*)

Ой господарю, господарочку,
Пусти до хати Меланочку
Наша Меланка малесенька
Як конопельки тонесенька,
Наша Меланка - господиня,
На ополонці ложки мила,
Ложку - тарілку упустила
Ложку – тарілку діставала
Шовковий фартух замочила
Ой повій, вітер буйнесенький
Висуши фартух тонесенький
Щедрий вечір, добрий вечір,

Добрим людям на здоров'я

7 учасник: Дай же вам Боже, у полі роду
У полі роду, у хаті згоду
Дай же вам, Боже, широкі ниви

8 учасник: А на тих нивах, рясні ячмені
В перо пернисті, в зерно зернисті
Віншуємо Вам щастя, здоров'я
Щасливі свята і многії літа.

6 учасник: Щоб у домі був достаток
Мир і злагода, й добро
Щоб нам всім в любові жити,
Щоб всім радісно було.

5 учасник: Вже надходить гарне свято
Новий рік, Василь Святий!
Він нам землю засіває
Щоб вродив врожай новий!

Усі: Сієм, вієм, посіваєм
З Новим роком вас вітаєм
Сійся, родися, жито, пшениця
І всяка пашниця!

1 учасник: На щастя, на здоров'я
На Новий рік!
Щоб було краще, ніж торік!

9 учасник: Віншуєм вам щастям, здоров'ям
Щастям, здоров'ям, Святим Різдвом!
Дай же Боже, два, стоги гречки – на пиріжечки!

10 учасник: Один стіг пшениці – на варениці!
А на двір щастя!
Для худобки – стіг вівса
От і колядка вся!

Великодні ігри та забави

Гасло свята:

**Якщо хочеш бути красивим-грайся!
Якщо хочеш бути щасливим-грайся!
Якщо хочеш бути здоровим-грайся!**

Мета гри:

- Відродження та вивчення народних ігор та забав;
- Відкрити дітям живу історію свого народу;
- Формувати характер, силу волі, розвивати спритність, швидкість;
- Виховувати, інтерес дітей до фольклорної спадщини українського народу.

1 дівчинка: Коли ми весну зустрічаєм
Цвітуть сади, цвітуть поля
Коли ми весну зустрічаєм
Теплом вже дихає земля.

2 дівчинка: Коли ми весну зустрічаєм
Пісень співаємо дзвінких
Вітання від усіх приймаєм
Самі вітаємо усіх.

(Співають веснянку „Прийди весно”)

Ведуча 1: Христос Воскрес! – привітає
Нас рідна Землиця
Киньмо смуток, хай сьогодні
Кожен веселиться.

Ведуча 2: Котилася писаночка
З гори на долину
Прикотилася прямісінько
До нас на гостину,
А за нею йде Великдень
Несе білу паску
Розсипає поміж діток
Радощі та ласку.

(Ходить по майданчику, в руках несе мисочку, на ній писанки, крашанки).

Ведуча 1: *(звертається до учасників з привітанням):*

«Христос Воскрес!»

(діти відповідають):

Воістину Воскрес!

Ведуча 2: *(звертається до учасників)*

Наше гасло!

Якщо хочеш бути красивим – ...

Всі разом: Грайся!

Ведуча 1: Якщо хочеш бути щасливим – ...

Всі разом: Грайся!

Ведуча 2: Якщо хочеш бути здоровим – ...

Всі разом: Грайся!

Ведуча 1: Починаємо „Великодні ігри та забави”

(Діти виконують веснянку „Розлилися води”)

Гра „Ластівка”

Усі стають у ряд по двоє, а попереду одна – „Ластівка”

Вона каже:

Горю, горю, палаю,

Кого люблю, спіймаю!

Раз, два, три!

П'ята пара лети!

П'ята пара біжи, намагаючись з'єднатися попереду „Ластівки”, а вона ловить когось з них. Кого зловила, з тим стає в пару, а той, хто лишився, буде „Ластівкою”.

Гра „Вербич”

Всі діти стають у коло. У центрі – дитина, яка тримає вербову гілочку – „Вербич”.

Всі діти кажуть: „Вербич, вербич, Весну поклич!”

Вербич відповідає: „Зараз покличу!”

Всі діти: „І ми з тобою, побий нас вербою!”

І обертаються спинами до Вербича. Вербич торкається до кожного гілочкою, промовляючи слова:

**Не я б'ю, верба б'є,
За тиждень – Великдень
Весна принесе золотого ключа,
А ви пошукайте собі вербича.**

Із закінченням слів, Вербич кидає гілочку в центрі кола, а сам разом з дітьми. Хто з дітей перший візьме гілочку, той стає Вербичем.

Гра „В блудька”

Один із гравців або ведучий гри, клав крашанку на землю відмірював 5 кроків.

Іншому гравцю зав'язували очі, тричі обертати навколо себе і змушували зробити 5 кроків. Потім розв'язували очі, і він намагався дотягнутися до крашанки рукою.

Якщо досягався то забирав її собі.

Гра „Навбитки”

Двоє дітей беруть крашанки, які вони вважають міцними. Один учасник тримає в руці крашанку, так, щоб виглядав лише кінець (носок), а другий б'є по ньому своїм битком. Далі б'ють іншими кінцями, той у кого крашанка розіб'ється, віддає тому, у кого лишилась ціла.

Гра «Котики»

Грає кілька дітей. Внизу, біля маленького горбочка, розкладають стільки крашанок, скільки всього гравців, а потім по черзі злегка котять крашанку з горбочка так, щоб воно скотилося до тих, що розкладені знизу, й зачепило 2-3 з них. Зачеплені крашанки забираються як виграш. Коли ж яйце не зачепило жодного, то воно залишається внизу з іншими як програне.

Заклучна частина:

Підведення підсумків «Великодніх ігор та забав».

Вікторина „Великдень”

1. Після Різдва, яке найбільше свято весняного циклу? **(Великдень).**
2. Попередню неділю перед Великоднем, як називають? **(Вербною).**
3. Які головні страви на Великдень? **(Паска, крашанки, писанки).**
4. Чим починався святковий великодній обід? **(з розрізанням свяченої крашанки чи писанки на стільки частин, скільки було членів сім'ї).**
5. Чи відрізняється писанка від крашанки? **(крашанка – одного кольору, писанка – може мати багато кольорів, малюється воском).**
6. Яким спеціальним знаряддям малюють писанки? **(писаком).**
7. Які узори, орнаменти найпоширеніші? **(рослинні, геометричні).**
8. В якому місті в 1987 році на Україні відкрито музей писанок? **(місто Коломій).**
9. Які великодні ігри, забави знаєте? **(„У блудька”, „У сліпця”, „Навбитки”).**
10. В якому місті в Канаді поставили пам'ятник писанці? **(місто Едмонтон).**
11. Коли яйце перестає бути простим? **(коли на яйце нанесли орнамент).**
12. Які природні фарби для писанкарства ви знаєте? **(коричнева – з лушпиння цибулі, жовта – з кори молодих яблуневих гілочок, чорна – з підсоленого відвару молодої вільхи).**
13. Як за християнським звичаєм слід вітатись на Великдень і як відповідати на вітання? **(на Великдень, вітаючись слід сказати: «Христос воскрес!» - відповідати: «Воістину воскрес!»)**
14. Які змагання проводяться за звичаєм у період Великодніх свят? **(хлопці змагаються у боротьбі, киданні палиці, беруть участь у кулачних боях, дівчата змагаються у співі та танцях, діти грають в ігри з писанками).**

15. Чому останній перед Великоднем четвер називають «чистим»? Які обрядові дії пов'язані із ним? **(за християнським вірування саме цього дня Іуда зрадив Христа. Тому в народі виникла традиція у перед великодній четвер спокутувати гріхи і влаштовувати обрядові символічні очищення: купатися до схід сонця, прати, білити піч, прибирати житло та наводити лад у господарстві).**

Вікторина „Різдвяні свята”

1. Як називаються обрядові пісні, які виконуються на різдвяно-новорічні свята? **(щедрівки, колядки).**
2. В колядці „Добрий вечір, тобі пане господарю...” про які три свята згадується? **(Різдво Христове, свято Василя, Свято Водохреща).**
3. Назвіть основну святкову страву на Святий вечір? **(кутя).**
4. Яку назву мала кутя на Різдво? **(багата).**
5. На Новий рік? **(щедра).**
6. На Водохрещення? **(голодна).**
7. Коли починається Святий вечір? **(зі сходом першої зірки на небі).**
8. Яку кількість страв господиня готувала на Святий вечір? **(12 страв).**
9. Назви ці страви?
10. Які три значення має коляда в Україні? **(Коляда – це Різдвяні свята: „Будьте здорові з колядою!” Коляда – це пісня, яка співається під час Різдвяних свят: „Пустіть його до хати, він вам буде Коляду співати!” Коляда – це винагорода за величальну пісню: „Он і пан іде, коляду несе, коробка вівса, зверху ковбаса!”).**
11. З чого варили кутю? **(з пшениці чи ячменю до кожного свята окремо, заправляли товченим маком та медом).**
12. Чому на свято Водохрещення кутя мала назву „голодна”? **(назва пішла від того, що доки не посвящать воду на річці, люди не їли, а тварин до обіду не годували).**

13. Як називається традиційний напій українців, що готували взимку з сушини до різдвяної й хрещенської куті? **(узвар).**